

dingsaftbeholdere med en kapacitet svarende til mindst 6 måneders kapacitet. Der er i afsnittet »Tidshorison« åbnet mulighed for, at der kan dispenseres, hvis der er tale om mindre husdyrhold eller husdyrhold under afvikling.

I den endelige handlingsplan (punkt *b*) er der krav om, at landbrugsejendomme med husdyrhold skal have møddingsteder m.v. med en kapacitet svarende til mindst 5 måneders kapacitet, medmindre det kan godtgøres, at gødningen kan udbringes forsvarligt med mindre kapacitet. Samtidig er det i afsnittet om støtte anført, at der kun gives støtte til en opbevaringskapacitet på mindst 6 måneder.

Da der kun gives støtte, hvis kapaciteten bliver 6 måneder eller derover, må det formodes, at de landmænd der ikke har tilstrækkelig kapacitet, i de fleste tilfælde vil vælge at bygge til mindst 6 måneders kapacitet.

I tilfælde, hvor en landmand i dag har 5 måneders kapacitet, må det til gengæld formodes, at han normalt ikke vil udvide kapaciteten, medmindre begrænsningerne i efterårsudbringning nødvendiggør det. En observervaundersøgelse, som miljøstyrelsen har ladet foretage i 1984, viser, at ca. 5 pct. af møddingstederne, 8 pct. af ajlebeholderne og 17 pct. af gyllebeholderne har 5 måneders kapacitet. I forhold til kravet om 6 måneders kapacitet vil der blive tale om besparelser for landbruget på et tocifret millionbeløb.

Herudover vil det for en del landbrug kunne godtgøres, at mindre end 5 måneder vil være tilstrækkeligt, men det er dog ikke muligt at vurdere, hvor mange det drejer sig om, da en del med under 5 måneders kapacitet bliver tilskyndet til at ændre afgrødevalget henimod efterafgrøder, græs m.m. for derved at kunne nøjes med mindre kapacitet. Et ændret afgrødevalg vil i øvrigt kunne resultere i en mindsket udvaskning. Mulighederne herfor kan dog i praksis vise sig at være begrænsede, da husdyrbrugernes sædskifte bindes af behovet for foderstofproduktionen.

Forskellen i miljømæssig effekt mellem 1. udkast af 16. november 1984 og ministerens endelige handlingsplan er således på dette punkt beskeden. De samlede besparelser, i forhold til miljøstyrelsens forslag, lader sig ikke opgøre, da de i stort omfang afhænger af den enkelte landmands valg.

Ad b – markmøddinger:

I udkast af 16. november foreslås markmøddinger forbudt, mens dette ikke er tilfældet i handlingsplanen. Ca. 7 pct. af den samlede staldgødningsproduktion opbevares i dag i markmøddinger. Møddingsaften fra markmøddinger siver ned mod grundvand eller dræn, og kan lokalt således være en betydelig kilde til grundvands- og vandløbsforurening.

Uanset at markmøddinger ikke forbydes i handlingsplanen, må deres antal og karakter forventes at blive ændret radikalt, idet der ifølge handlingsplanen skal være møddingsteder med mindst 5 måneders kapacitet på landbrugsejendomme med husdyrhold, jfr. handlingsplanens punkt *b*. Når der på disse ejendomme er etableret hensigtsmæssige anlæg til opbevaring af gødningen, vil det sjældent være fordelagtigt for landmænd at køre gødningen ud i et midlertidigt oplag i marken. Det må således forventes, at markmøddinger fremover vil give anledning til mindre belastning end i dag.

Hvor en mødding i en landsby giver anledning til væsentlige gener for de omboende, kan det ud fra nabohensynet være en fordel, at gødningen køres direkte ud i en markmødding. Denne løsning vil fortsat være mulig, idet der dog ved dispensation fra krav om møddingsted med 5 måneders kapacitet eller ved påbud om at afhjælpe de nævnte gener vil kunne stilles vilkår f.eks. om brugen og indretningen af markmøddingen.

Ad c – begrænsninger i efterårsudbringningen:

Udvaskningen af kvælstof forudsætter, at denne først er omdannet til nitrat. Denne omdannelse er temperaturafhængig og sker langsomt, når temperaturen er lav. Udnyttelsesgraden for kvælstof i gylle ses i tabellen nedenfor: